

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzcyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Roman Sądej

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **G. P.**, osoby wydanej

w przedmiocie wznowienia postępowania

po rozpoznaniu na posiedzeniu

w dniu 6 lutego 2014 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania w przedmiocie ekstradycji,

zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 czerwca 2013 r.,

zmieniającego postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 29 maja 2013 r.,

1. na podstawie art. 430 § 1 w zw. z art. 429 § 1 i art. 545 § 1 k.p.k. pozostawia bez rozpoznania przyjęty wniosek o wznowienie postępowania,

2. na podstawie art. 639 k.p.k., obciąża osobę wydaną kosztami sądowymi postępowania o wznowienie.

UZASADNIENIE

W sprawie niniejszej Sąd Okręgowy w S., postanowieniem z dnia 29 maja 2013 r., stwierdził, że nie zachodzą prawne przeszkody do wydania Ukrainie

obywatela Republiki Litwy, G. P., poszukiwanego w sprawie karnej przez Sąd Okręgowy w L., region w., w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego o przestępstwa z art. 307 część 3 i art. 305 część 3 ukraińskiego kodeksu karnego, polegające na udziale w zorganizowanej grupie przestępczej zajmującej się przemytem meta amfetaminy i unikaniu kontroli celnej. Po rozpoznaniu zażaleń obrońców ściganego na to orzeczenie, Sąd Apelacyjny, postanowieniem z dnia 28 czerwca 2013 r., zmienił je, ale jedynie w ten sposób, że jego podstawę prawną uzupełnił o przepisy art. 1, 2, 22 i 24 Europejskiej Konwencji o Ekstradycji z 1957 r. (Dz. U. z 1994 r., Nr 70, poz. 307 z późn. zm.), a w pozostałym zakresie utrzymał to orzeczenie w mocy. Konsekwencją tych orzeczeń było postanowienie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2013 r. o wydaniu osoby ściganej organom wymiaru sprawiedliwości Ukrainy (k. 317). Jak wynika z akt tej sprawy, G. P. został przejęty przez przedstawicieli władz Ukrainy w dniu 3 października 2013 r. (k. 407).

W dniu 7 października 2013 r. wpłynął do Sądu Najwyższego, za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego, wniosek obrońcy osoby wydanej o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania sądowego w sprawie wydania opinii w przedmiocie prawnej dopuszczalności ekstradycji, z wnioskiem o uchylenie obu wydanych w tej kwestii orzeczeń i przekazanie jej do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S. Jako podstawę prawną tego wniosku przywołano art. 540 § 1 pkt 2 ppkt a) k.p.k., tj. ujawnienie się nowego dowodu, wskazującego, że ścigany nie dopuścił się zarzucanego mu przez ukraińskie organy wymiaru sprawiedliwości czynu.

Dowodem tym ma być oświadczenie złożone przez osobę ściganą wobec swojego obrońcy, już po prawomocnym zakończeniu postępowania sądowego, podczas widzenia autora wniosku ze ściganym w areszcie ekstradycyjnym. W oświadczeniu tym miał on wskazać, że jeden z powoływanych przez władze ukraińskie współoskarżonych w tej sprawie proponował mu uprzednio, gdy rozważał otworzenie na Ukrainie filii swojej firmy, ochronę i przychylność ukraińskich organów administracji w zamian za zostanie nieformalnym współnikiem osoby ściganej, któremu przy tym miał on przekazywać informację o swoich klientach, także na Litwie, a nie chcąc tego czynić, wyjechał wówczas z Ukrainy i więcej tam nie wracał. Podał w związku z tym, że zarzuty pod jego adresem

pojawiły się z zemsty, a pozostałymi osobowymi źródłami dowodowymi są funkcjonariusze służby bezpieczeństwa Ukrainy.

Powyższe - zdaniem autora wniosku - wskazuje, że osoba wydana nie dopuściła się zarzucanego przez władze ukraińskie czynu, a ścigany jest ofiarą odwetu ze strony osób związanych z ukraińską służbą bezpieczeństwa, co wskazuje na brak prawdopodobieństwa popełnienia zarzucanych mu przestępstw.

W odpowiedzi na ten wniosek, prokurator Prokuratury Generalnej wystąpił o pozostawienie go bez rozpoznania, podnosząc, że podmiotem postępowania wznowieniowego może być w zasadzie jedynie osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu, a taką nie jest G. P., którego jedynie wydano władzom ukraińskiego wymiaru sprawiedliwości w celu umożliwienia przeprowadzenia tam postępowania karnego, a nadto, że został on już fizycznie wydany władzom Ukrainy i wznowienie postępowania byłoby bezprzedmiotowe.

Rozpoznając ten wniosek Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rację ma prokurator, podnosząc w odpowiedzi na ten wniosek, że wznowienie postępowania sądowego w przedmiocie opinii o dopuszczalności wydania, nie jest, co do zasady, postępowaniem, które może podlegać wznowieniu.

Wprawdzie we wstępnym fragmencie art. 540 § 1 k.p.k. stwierdza się, że wznowieniu podlega „postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem”, to jednak wskazanie następnie w tym przepisie, w jakich sytuacjach może do niego dojść, dowodzi bez wątplenia, że nie obejmuje ono wszelkich postępowań sądowych w sprawach karnych prawomocnie zakończonych, lecz jedynie te, które dotyczą przedmiotu procesu, a więc odpowiedzialności karnej sprawcy, a ponieważ przedmiotem takim jest również odpowiedzialność Skarbu Państwa za niesłuszne skazanie, aresztowanie i zatrzymanie, uregulowana także w k.p.k., również ewentualnie tego postępowania, ale już nie innych ubocznych, czy wypadkowych postępowań (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2013 r., II KO 17/13, LEX nr 1374854).

Mając zaś na uwadze, że kwestia odpowiedzialności karnej dotyczy także postępowania wobec osób przekazanych, odnośnie określenia kwalifikacji prawnej czynu według prawa polskiego oraz określenia kary podlegającej wykonaniu, a więc ustalenia m.in. reakcji karnej na przypisany za granicą czyn, przyjmuje się również,

że i takie postępowanie prawomocnie zakończone może podlegać wznowieniu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 r., IV KO 51/11, LEX nr 848175). Podnosi się już jednak, że nie jest ono dopuszczalne w odniesieniu do postępowania w przedmiocie dopuszczalności wykonania w Polsce kary orzeczonej przez sąd innego państwa, bez ingerencji w jej wymiar (zob. np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 lutego 2013 r., II AKo 8/13, LEX nr 1286739).

Przyjmuje się natomiast, że aktualizuje się ono w tych postępowaniach pozakodeksowych, w których stosuje się odpowiednio przepisy k.p.k., o ile nie stanowią one inaczej, np. w postępowaniu w przedmiocie stwierdzenia nieważności orzeczenia na podstawie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych (...) z 1991 r. (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2000 r., II KO 269/99, LEX nr 50898, czy z dnia 26 lutego 2003 r., II KO 38/02, LEX nr 184233), czy w ustawie o ujawnianiu informacji o dokumentach bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów z 2006 r., na co wyraźnie wskazuje art. 21d tej ustawy.

W przypadku postępowania objętego niniejszym wnioskiem, nie można w żadnej mierze mówić o tym, aby miało ono charakter postępowania, którego przedmiot dotyczy odpowiedzialności karnej określonej osoby, jako że przedmiotem tym jest jedynie wydanie opinii, czy dopuszczalna jest ekstradycja osoby ściganej władzom wymiaru sprawiedliwości innego państwa w trybie Europejskiej Konwencji o Ekstradycji. Przepisy rozdziału 65 k.p.k. dokładnie zaś określają, w jakich wypadkach wydanie jest niedopuszczalne (art. 604), a żadnej z takich okoliczności nie ustalono w tym postępowaniu. To dopiero postępowanie prowadzone przez sąd państwa, któremu wydano osobę ściganą, będzie postępowaniem w przedmiocie jej odpowiedzialności. Tymczasem przywoływany przez skarżącego art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. w sposób wyraźny odnosi się do osoby uprzednio już skazanej prawomocnie, gdy po takim skazaniu, ujawnią się nieznane dotąd sądowi dowody, wskazujące na to, że skazany ten nie popełnił czynu, albo czyn ten nie stanowił przestępstwa, bądź nie podlegał karze albo skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą lub nie uwzględniono okoliczności nakazujących złagodzenie kary albo wreszcie błędnie przyjęto okoliczności wpływającej na jej zaostrzenie. Żadna z tych

okoliczności nie może się odnosić do osoby, która nie została jeszcze prawomocnie skazana.

Powyższe wskazuje, że **niedopuszczalny jest wniosek o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania sądowego w przedmiocie dopuszczalności wydania osoby ściganej organom innego państwa, a więc wydania rozstrzygnięcia odnośnie dopuszczalności lub niedopuszczalności ekstradycji, jako że postanowienia w tej materii nie mają charakteru orzeczeń, do których odnosi się art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.** Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy, ponieważ wniosek ten został jednak przyjęty i przekazany Sądowi Najwyższemu, zdecydował, stosownie do art. 530 § 1 w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., o pozostawieniu go bez rozpoznania, a w oparciu o art. 639 k.p.k., obciążył wydanego kosztami sądowymi postępowania o wznowienie.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak na wstępie.